RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA UZLIKSIZ TA'LIMNI SIFAT VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMO VA YECHIMLARI

Berdinazarova Shahlo sahobiddin qizi - Guliston davlat pedagogika instituti talabasi

E-mail: ergashevashahlo943@gmail.com

Annotasiya: Bugungi tez o‘zgaruvchan raqamli davrda uzluksiz ta'limga bo‘lgan ehtiyoj shaxslar, tashkilotlar va umuman jamiyatlar uchun majburiy bo‘lib qoldi. Texnologik taraqqiyotning jadal sur'atlari bilan mutaxassislar va o‘quvchilar o‘zlarining malakalari va bilimlarini doimiy ravishda yangilab turishlari va raqobatbardosh bo‘lishlari kerak. Raqamli dunyoda uzluksiz ta'limning ahamiyatini e'tiborsiz qoldirib bo‘lmaydi va raqamli asr talablarini qondirish uchun uning sifati va samaradorligini oshirish juda muhimdir. Ushbu maqolada, biz raqamlashtirish vaziyatida uzluksiz ta’lim sifatini oshirish chora-tadbirlarini ko‘rib chiqamiz.

Kalit so‘zlar: raqamlashtirish, ta’lim sifati, fan va texnologiya, integratsiyalash jarayonlari

Ta'limni axborotlashtirishning jadal rivojlanishi bilan, mohiyatan, Internet turli xil ta'lim turlarining yaqinlashuvi va krossoveri uchun "super-kanal" ga aylandi; maxsus ta'limni identifikatsiya qilish tizimiga asoslanmagan uzluksiz ta'lim tobora asosiy pozitsiyani egallab kelmoqda va ta'limning o‘zi nuqtai nazaridan doimiy ravishda ta'limni qo‘llab-quvvatlamoqda. Korxonalar yoki jamoat tashkilotlari xodimlari jadal ta'lim jarayonida uzluksiz ta'lim olish uchun noyob talablarga ega. Voyaga yetgan talabalar orasida ishlab chiqarish, ta'lim xususiyatlari va kasbiy mahorat-bilim xususiyatlari shuni ko‘rsatadiki, ushbu bosqichda kichik o‘quv xom-ko‘mir resurslari sifatida modellashtirilgan ta'lim resurslari bakalavriat, aspirantlar yoki hatto talabalar uchun taqdim etilgan umumiy ta'limdan ancha farq qiladi [3]. Darhaqiqat, ushbu davrda amaliy ahamiyati, istalgan vaqtda paydo bo‘ladigan yangilik xususiyatlari, qo‘shimcha sifatida ko‘nikmalar va umumiy ta'lim normalari maqsadga erishish uchun ikki baravar malakali kadrlar ishlab chiqilishi mumkin.

Tez o‘zgarishlarga muvofiq samarali uzluksiz ta'limning ahamiyati oshdi. Bu shaxslarga, jamoalarga, korxonalarga va hatto mamlakatlarga foyda keltirdi, ularga ishchi kuchining umumiy sifatini oshirishga, iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshirishga va tez va har tomonlama milliy rivojlanishga yordam berdi. Xususan, ta'limning boshqa shakllari bilan taqqoslaganda, korxonalar va jamoat tashkilotlari tomonidan uzluksiz ta'lim ish muhitiga yaqinlik, o‘z vaqtida o‘qitish va ko‘nikmalarga o‘rgatishga e'tibor berish kabi aniq afzalliklarga ega. Uning ahamiyati bizning jamiyatlarimiz tezda" bilim jamiyatlari " ga aylanib borayotganidan kelib chiqadi, ular tobora ko‘proq umrbod va uzluksiz ta'lim kontseptsiyasi asosida qurilmoqda.

O‘zgarishlarning tez sur'ati bir vaqtning o‘zida katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlashni va muammolarni hal qilish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini, ijodiy qobiliyatlarni, moslashuvchanlikni va jamoada yaxshi ishlash qobiliyatini

rivojlantirishni talab qiladi. Ta'limning axborotga yo‘naltirilgan rivojlanishi, raqamlashtirish va Internetga kirib borishi natijasida uzluksiz ta'lim sohasidagi muammolar ham sifat jihatidan oshdi [2-4]. Raqamli iqtisodiyot va jamiyat davrida har qanday ta'limning sifati va samaradorligini boshqarish raqamlashtirish bilan chambarchas bog‘liq bo‘lishi kerak; shunga qaramay, ko‘plab muammolar e'tiborsiz qoldi. Ushbu maqola raqamlilikda uzluksiz ta'lim samaradorligi va sifatini oshirish masalalariga bag‘ishlangan va ba'zi yechimlarni taklif etadi. Kattalar uchun uzluksiz ta'lim va menejmentning belgilangan maqsadlari-shaxsning bio-psixo-ijtimoiy uyg‘unligi, kompetentsiyasi, raqobatbardoshligi va raqamli darajadagi individual hayot tarziga qarab shaxsiy identifikatsiyaga ta'siri tahlil qilinadi. Uzluksiz ta'lim samaradorligi va sifatini oshirishda tizimli ta'lim tarkibiy bo‘linmalarining roli isbotlangan.

Raqamli uzluksiz ta'limning hozirgi holati uning samaradorligiga to‘sqinlik qiladigan bir nechta muammolar bilan bog‘liq. Raqamli ta'limda standartlashtirishning yetishmasligi asosiy tashvishlardan biridir. Onlayn kurslar va o‘quv qo‘llanmalarining ko‘payishi bilan ta'lim sifati sezilarli darajada farq qiladi va izchillik va mukammallikni ta'minlash uchun yagona asosga ehtiyoj bor. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar va internetga ulanishning teng bo‘lmagan kirishini anglatuvchi raqamli bo‘linish muammoni yanada kuchaytiradi va ko‘plab shaxslar va jamoalarni ortda qoldiradi [1].

Yana bir muhim muammo-motivatsiya va jalb qilish masalasi. Raqamlilik bo‘yicha uzluksiz ta'lim ko‘pincha o‘z-o‘zini boshqarishga tayanadi, bu esa o‘quvchilar o‘rtasida motivatsiya va faollikning yetishmasligiga olib kelishi mumkin. Yuzma-yuz muloqot va insoniy aloqaning yo‘qligi izolyatsiya va uzilish hissiyotlariga olib kelishi mumkin, bu esa muammoga yanada hissa qo‘shadi.

Bundan tashqari, uzluksiz ta'limni raqamli ravishda baholash muhim muammolarni keltirib chiqaradi. Ko‘p tanlovli savollar va yozma imtihonlar kabi an'anaviy baholash usullari ko‘pincha raqamli ta'lim orqali olingan murakkab ko‘nikma va bilimlarni o‘lchashda yetarli emas. Bundan tashqari, raqamli ta'lim natijalarini baholash uchun aniq ko‘rsatkichlar va standartlarning yetishmasligi uzluksiz ta'lim tashabbuslari samaradorligini o‘lchash qobiliyatiga to‘sqinlik qiladi.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun raqamlilikda uzluksiz ta'lim sifati va samaradorligini oshiradigan yechimlarni amalga oshirish zarur. Birinchidan, raqamli ta'lim uchun yagona asosni yaratish ta'lim sifatini standartlashtirishga va turli platformalar va provayderlar o‘rtasida izchillikni ta'minlashga yordam beradi. Ushbu tizim, shuningdek, o‘qituvchilar, muassasalar va tashkilotlar o‘rtasida hamkorlik va ilg‘or tajribalarni almashishga yordam beradi.

Ikkinchidan, innovatsion va qiziqarli o‘quv strategiyalarini birlashtirish o‘quvchilarni rag‘batlantirish va jalb qilishga yordam beradi. Gamifikatsiya, ijtimoiy ta'lim va hamkorlikdagi ta'lim yondashuvlari hamjamiyat tuyg‘usini kuchaytirishi va o‘quvchilar o‘rtasida faol ishtirok etishni rag‘batlantirishi mumkin. Sun'iy intellekt va mashinani o‘rganishdan foydalanish o‘quv tajribalarini shaxsiylashtirishga yordam beradi, ularni yanada dolzarb va samarali qiladi.

Uchinchidan, baholashning yangi usullarini ishlab chiqish raqamli ta'lim orqali olingan murakkab koʻnikma va bilimlarni baholashga yordam beradi. Loyihaga asoslangan baholash va tengdoshlarning sharhlari kabi haqiqiy baholashlardan foydalanish oʻquvchilarning qobiliyatlari haqida yanada kengroq tasavvur berishi mumkin. Bundan tashqari, ma'lumotlar tahlili va oʻquv tahlilidan foydalanish uzluksiz ta'lim tashabbuslari samaradorligini oʻlchashga va takomillashtirish yoʻnalishlarini aniqlashga yordam beradi.

Raqamli savodxonlikni targʻib qilish va inklyuziv raqamli ta'lim strategiyasini amalga oshirish raqamli boʻlinishni bartaraf etishga va marjinal va kam ta'minlangan guruhlar uchun raqamli ta'limga kirishni oshirishga yordam beradi. Hukumatlar, tashkilotlar va muassasalar raqamli texnologiyalar va internetga ulanishni teng ravishda ta'minlash uchun birgalikda ishlashlari kerak, bu esa har bir kishi raqamli ravishda uzluksiz ta'limdan foyda olish imkoniyatiga ega boʻlishini ta'minlaydi va nihoyat, mikro-hisobga olish ma'lumotlari va maqsadlarni aniq belgilab olish raqamlilik boʻyicha uzluksiz ta'lim orqali olingan koʻnikma va bilimlarni tan olish va tasdiqlashga yordam beradi. Bu oʻquvchilarga mehnat bozorida raqobatbardoshlikni ta'minlashi va ish beruvchilar va boshqa manfaatdor tomonlarga oʻz tajribalari va malakalarini namoyish etishlari mumkin.

Xulosa qilib aytganda, raqamlilikda uzluksiz ta'lim sifati va samaradorligini oshirish koʻp qirrali yondashuvni talab qiladigan murakkab vazifadir. Standartlashtirish, motivatsiya va baholash muammolarini hal qilish va yagona ramkalar, innovatsion ta'lim strategiyalari, yangi baholash usullari, inklyuziv raqamli ta'lim va mikro-hisobga olish ma'lumotlari kabi yechimlarni amalga oshirish orqali biz raqamli ravishda uzluksiz ta'limning talablariga javob berishini ta'minlashimiz mumkin.Biz oldinga siljiganimizda, raqamli uzluksiz ta'lim sifati va samaradorligini oshirish, pirovardida butun dunyo boʻylab shaxslar, tashkilotlar va jamiyatlar hayotini yaxshilash uchun innovatsion yechimlarni tadqiq qilish va ishlab chiqishni davom ettirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati:

1. Esteve-Mon, F., Llopis, M., Adell-Segura, J. (2020). Talaba oʻqituvchilarning raqamli kompetentsiyasi va kompyuter fikrlashi. Ta'limda rivojlanayotgan texnologiyalar xalqaro jurnali, 15(2): 29-41. https://doi.org/10.3991/ijet.v15i02.11588

2. Kaplan, A.M., Haenlein, M. (2016). Oliy ta'lim va raqamli inqilob: MOOCs, SPOCs, ijtimoiy media va Cookie Monster haqida. Biznes ufqlari, 59(4): 441-450. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2016.03.008

3. Penprase, B.E. (2018). Toʻrtinchi sanoat inqilobi va oliy ta'lim. Toʻrtinchi sanoat inqilobi davridagi oliy ta'lim. Springer tabiati, 207-229-betlar. https ://doi.org/10.1007/978-981-13-0194-0_9

4. Suxomlin, V.A. (2017). Raqamli koʻnikmalarni shakllantirish vositasi sifatida IT-ta'limning ochiq tizimi. Strategik ustuvorliklar, 1(13): 70-81.

5. Uilyamson, B. (2016). Raqamli ta'limni boshqarish: kirish. Evropa ta'lim tadqiqoti jurnali, 15(1): 3-13.